

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.430/2023/3.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Dr. Stark Marianna bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (cím)

A felperes képviselője:

Márton és Társa Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Nemes Dénes ügyvéd)

Az alperes:

név (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Bodolai László ügyvéd (cím3)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.077/2022/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pécsi Törvényszék 11.P.20.094/2022/16.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az országgyűlési képviselő, politikus alperes a Facebook oldalán 2022. január 6-án a következő bejegyzés (a továbbiakban: 1. közlemény) jelent meg: „Feljelentést tettem hivatali visszaélés és foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés gyanúja miatt az eddig eltitkolt, de kiperelt és szerencsére amatőr módon kisatírozott dokumentumok alapján. A papírok a kínai és az orosz oltóanyagok engedélyezésének elképesztő körülményeiről szólnak. Ez egyszerűen európai országban nem maradhat büntetlenül. Ha nem ez alatt a kormány alatt, akkor majd utána, amikor a következményekről is több adatunk lesz (hiszen most a kormány eltitkolja a legalapvetőbb statisztikákat is)”. A bejegyzés tartalmazott egy linket is, amelyen az alperes által ismeretlen tettes ellen tett feljelentés szövege érhető el. Az alperes a bejegyzéshez név nélküli országos tisztifőorvos (a továbbiakban: országos tisztifőorvos) fotóját töltötte fel.

[2] A felperes részéről reagáltak a bejegyzésre, és 2022. január 7-én sajtóközleményt adtak ki arról, hogy a személyiségi jogok megsértése és nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás miatt jogi eljárásokat kezdeményeztek az alperes ellen.

[3] Ezt követően az alperes ugyancsak a Facebook oldalán 2022. január 8-án a következő bejegyzést (a továbbiakban: 2. közlemény) tette közzé: „Ha egy buszsofőr százhuszszal átszáguld tíz piroson, miközben mögötte ül 40 utas, elítélik foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésért. A magyar egészségügyi irányítás pontosan ennyire szegte meg a szakmája legalapvetőbb, írott szabályait az orosz és kínai készítmények engedélyezésekor. A sofőrt börtönbe zárnák, ha ilyet tenne, még akkor is, ha csodával határos módon megússza a balesetet. A súlyos szakértői aggályok ellenére, a legalapvetőbb dokumentáció nélküli engedélyezés felelőseit is meg fogjuk találni, hiszen ők nem negyven, hanem több százezer ember életét veszélyeztették. Valami egészen szánalmas volt tegnap, amikor a Népegészségügyi Központ rágalmozásról beszélt csak azért, mert név nélküli képét tettem a gyalázatos engedélyezési eljárásról szóló posztomba. Nyilván kezdik érezni az ügy súlyát, talán abban bíztak, hogy titokban tudja tartani a kormány a részleteket. Természetesen majd a jogi eljárásnak lesz a feladata a valódi felelősök megtalálása, akik valószínűleg nem azok lesznek, akik a papírokat aláírták és akik a szabályok szerint a folyamat részei. De a Tisztifőorvos felelőssége papíron sem elhanyagolható. Már csak az NNK honlapján található Működési Szabályzat szerint is.”

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[4] A felperes pontosított keresetében kérte megállapítani: az alperes a 2022. január 6-án és 2022. január 8-án tett - tényállásban rögzített - Facebook bejegyzéseivel megsértette a jóhírnévhez való jogát. Kérte az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására, a két sérelmezett poszt Facebook oldaláról - kapcsolódó kommentekre is kiterjedő - eltávolítására, elégtétel adására, valamint egy millió forint sérelemdíj megfizetésére.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a pontosított kereseti kérelem nem világos, mert nem derül ki belőle, hogy konkrétan mely kifejezésekkel sértette

meg az alperes a felperes személyiségi jogát, továbbá a kijelentések ténylegesen nem a felperesre vonatkoznak. Abban az esetben, ha a bíróság megállapítaná a felperes személyes érintettségét, akkor is csupán olyan következtetésekről, véleményekről van szó, amelyek a kormányzati intézkedéseket kritizálják, nem adnak alapot jogsértés megállapítására.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[7] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a kifogásolt kitételek tényállításnak, vagy véleménynek minősülnek. Ennek meghatározásánál elsődlegesen az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatát, és az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatának vizsgálati szempontjait vette figyelembe.

[8] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az oltóanyagok beszerzése, a járványügyi védekezés közügynek minősül. A tényállításokkal szemben az értékítéletek tekintetében megállapította, hogy azok közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható, a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítás esetén a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében bizonyos fokú túlzás, provokáció is megengedett. Az értékítéletekkel szemben a tényállítások az elsőfokú bíróság megállapítása szerint olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelynek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető.

[9] Az elsőfokú bíróság döntésének jogalapjaként megjelölte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdését, és a 2:45. § (2) bekezdését, és hivatkozott a Kúria PK 12. számú állásfoglalására. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az 1. közlemény első mondata tényállítást tartalmaz, mivel a felperes nem vitatottan büntető feljelentést tett, amelyet írásához mellékel is. Az ítélezési gyakorlatra hivatkozva kifejtette, hogy önmagában a büntetőeljárás kezdeményezése nem okoz személyiségi jogsérelmet. A szóban forgó közlemény további részeit pedig úgy értékelte, hogy azok a koronavírus elleni oltásokkal kapcsolatos kormányzati intézkedések kritikájának minősülnek. Az alperes alapvetően Magyarország kormányával szembeni fenntartásait fogalmazta meg. Az utolsó mondat ilyen módon nem is vonatkoztatható közvetlenül a felperesre.

[10] Az elsőfokú bíróság nem értett egyet a felperesnek azzal az álláspontjával, hogy az alperes bejegyzése bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúját vetné fel azáltal, hogy a törvényes képviselője (az országos tisztifőorvos) képmását jelenítette meg az írás után, mert olyan hamis látszatot kelt, mintha a felperes végezné Magyarországon az oltóanyagok engedélyezését. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a koronavirus.gov.hu linken megjelenő kormányzati tájékoztatókból alappal vonható le olyan következtetés az olvasó számára, hogy az oltóanyagok engedélyezésére a felperes hivatott. Ettől függetlenül kitért arra, hogy a gyógyszerek és az oltóanyagok forgalomba hozatalára valóban nem a felperes, hanem az akkor önállóan létező Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-Égészségügyi Intézet (a továbbiakban: OGYÉI) ad engedélyt, ezzel ellentétes állítást azonban az alperes nem tett.

[11] A 2. közlemény tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy abban az alperes a felperesnek az 1. közleménnyel kapcsolatos 2022. január 7-én adott válaszára reagált, amely véleménynek minősül. Az alperes nem tényállításokat fogalmazott meg, hanem a magyar egészségügyi irányítás általa vélt szabálytalanságait hasonlította egy 120 km-es sebességgel, 10 piros lámpajelzésen áthaladó buszsofőr magatartásához. Az alperes

felelősségre vonást kért, illetve ígért az oltóanyagok engedélyezésének általa vélt hiányosságai miatt, amely azonban nem tényállítás, hanem vélemény.

[12] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a közleményben szereplő minősítő jelzők, amelyek a felperes előző napi reagálását a „szánalmas”, az engedélyezési eljárást pedig a „gyalázatos” jelzőkkel illették, olyan közlések, amelyek egyrészt véleménynek minősülnek, másrészt pedig nem közvetlenül a felperesre vonatkoznak, hanem Magyarország kormányát kritizálják. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a felperesnek azt az érvelését, hogy a közleményhez illesztett fénykép, amely egy fotómontázs keretében az országos tisztifőorvost egy autóbusz vezetőjeként tünteti fel, nem értelmezhető úgy, hogy az alperes a felperes törvényes képviselőjét tömeggyilkosnak minősítette volna. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a személyét közvetlenül érintő közlések kapcsán az országos tisztifőorvos jogosult fellépni, azt helyette vagy nevében a jelen per felperese nem teheti meg. Mindezekre figyelemmel a felperes keresetét a jogalap hiányára hivatkozással az elsőfokú bíróság elutasította.

[13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[14] Ítéletének indokolásában elsődlegesen megállapította, hogy nem volt olyan eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság alapvetően nem a keresetösségi jog hiánya miatt utasította el a felperes keresetét, hanem azt érdemben elbírált.

[15] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes tévesen értelmezte a tényállítás személyiségi jogi fogalmát, nem tulajdonított kellő jelentőséget annak, hogy a közlések közügyben történtek, és ezért az Alkotmánybíróság határozatain is alapuló ítélkezési gyakorlat szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog fokozott védelme érvényesül [7/2014. (III. 7.) AB határozat; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat; 3107/2018. (V. 7.) AB határozat].

[16] A másodfokú bíróság megítélése szerint az 1. közleményben az alperes a véleményét nyilvánította ki arról, hogy az oltóanyagok engedélyezési eljárása szerinte elképesztő körülmények között zajlott, amely a büntetőjogi felelősséget is felvetheti, mert az engedélyezők figyelmen kívül hagyták a rájuk vonatkozó szabályokat. Ez olyan vélemény, értékelés, amelynek ténybeli alapját az alperes birtokába került engedélyezési dokumentumok képezik. A szóban forgó közleményben a tényállítás kizárólag arra vonatkozik, hogy az alperes büntető feljelentést tett, ez pedig a valóságnak megfelelt.

[17] Az fénykép felhasználása kapcsán megállapította, hogy az országos tisztifőorvos köztudomásúan a járványügyi védekezés központi alakja volt, függetlenül attól, hogy pontosan milyen beosztásban tevékenykedett. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperest a korabeli kormányzati kommunikáció is azonosította az engedélyező hatósággal. Az alperes alapvetően az engedélyezés körülményeit kritizálta, márpedig megállapítható volt, hogy a felperes maga is vizsgálta az akkor önállóan létező OGYÉI engedélye alapján az adott oltóanyag-mintát, és döntést hozott a Magyarországra szállított oltóanyagok felszabadításáról.

[18] A másodfokú bíróság a 2. közlemény tekintetében megállapította, hogy a közlekedés biztonságát súlyos szabálytalanságokkal fenyegető buszsofőr példájának metaforikus alkalmazása egyértelműen az alperes véleményének képes kifejezése, olyan hasonlat, amely az alperes által értékelt szabálytalanság súlyát, jellegét hivatott az olvasókkal érzékeltetni. A fellebbezési érveléssel szemben kifejtette, hogy a személyiségi jogvédelem szempontjából a tájékoztatás tárgyilagosságának követelménye nem értelmezhető, a vélemény érték- és valóságtartalma a bíróság által nem vizsgálható. A közügyben kifejtett vélemény túlzásokat, provokatív megfogalmazásokat is tartalmazhat. Mindezekre figyelemmel a másodfokú

bíróság is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes mindkét közleményében a szabad véleménynyilvánítás jogilag megengedett keretein belül maradt, ezért a felperes keresete alaptalan.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként hivatkozott a Ptk. 3:1. § (3) bekezdésére, valamint a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésére.

[20] A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen értelmezte az általa idézett alkotmánybírósági határozatokat, a valótlan tényállításokra ugyanis azok szerint sem terjed ki a szabad véleménynyilvánításhoz való jog védelme. Az alperes azzal, hogy a közlemények illusztrációjaként a felperes törvényes képviselőjének, az országos tisztifőorvosnak a fényképét helyezte el, függetlenül attól, hogy a feljelentést ismeretlen tettes ellen tette, olyan hamis látszatot keltett, mintha a felperes törvényes képviselője lehetne az elkövető. Az országos tisztifőorvos, a felperes törvényes képviselőjeként ugyan közfeladatot lát el, személye azonban nem minősül jogi értelemben vett közszereplőnek, így fokozott törési kötelezettség sem terheli. Az alperes pedig nem egy létező társadalmi vita kapcsán fejtette ki álláspontját.

[21] A 2. közleményben alkalmazott ún. buszsofőr-hasonlat körében azzal érvelt, hogy a metafora nem azonos a hasonlattal, egyébként pedig minden alkalmazott oltóanyag hatékony és biztonságos, és nem a felperes volt az oltóanyagokat engedélyező hatóság, hanem az OGYÉI.

[22] Az alperes írásbeli felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[23] A felülvizsgálati kérelem alaptalan az alábbiak szerint.

[24] A felperes felülvizsgálati álláspontjának lényege szerint a jóhírnévhez való jogát megsértve járt el az alperes a perbeli közleményiben a járvány elleni oltóanyagok engedélyezésére vonatkozó valótlan közléseivel. A felperes ugyanis nem jogosult az oltóanyagok magyarországi forgalombahozatali engedélyét kiadni, a vitatott közlemények azonban mégis a felperes felelősségét vetik fel, azt a látszatot keltve, mintha a felperes részt vett volna az oltóanyagok hatósági engedélyezésében. Mindezt a bejegyzésekhez a felperes törvényes képviselőjét, az országos tisztifőorvost ábrázoló fényképek, illetve montázs felhasználása is megerősíti. A felperes szerint mindkét közlemény burkoltan tényként állítja azt, hogy a felperes részéről súlyos mulasztásokat követtek el a koronavírus elleni kínai, illetve orosz eredetű oltóanyagok engedélyezése során.

[25] A Kúriának a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett megítélni, hogy a jogerős ítélet jogszabályt sértve minősítette-e a kifogásolt közléseket a személyiségi jogsértést kizáró véleménynek.

[26] A Ptk. 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület- és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít, vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A Ptk. 3:1. § (3) bekezdése szerint a jogi személy személyhez fűződő jogaira a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, kivéve, ha a védelem jellegénél fogva csupán az embert illetheti meg.

[27] E rendelkezésekre figyelemmel helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a jogi személy felperes jogosult fellépni jóhírnevének védelmében, és a keresetösségi joga (személyes érintettsége) is megállapítható, mert az alperes közlései a járványügyi védekezés egyik fontos szereplőjeként tüntetik fel.

[28] A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban ez nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

[29] A koronavírus járvány elleni védekezés 2019 és 2022 között vitathatatlanul az egyik legfontosabb kiemelkedő közügynek minősült, amely kiemelt közérdeklődésre tartott számot. Ez a kérdés a társadalom legszélesebb körét érintette, szinte valamennyi vonatkozása közéleti vitát generált. Ezek közé tartozott a különböző oltóanyagok hatásosságáról, az azzal kapcsolatos vizsgálatok megfelelőségéről folytatott vita is. A perbeli közleményekben a politikus alperes aktuálisan az oltóanyagok engedélyezési körülményeivel kapcsolatban fogalmazta meg elmarasztaló álláspontját, amely vitathatatlanul közéleti témát, közügyet érint. A felperes törvényes képviselője, az országos tisztifőorvos, mint közfeladatot ellátó személy a koronavírus elleni védekezés kapcsán a kormányzati álláspont közvetítőjeként jelent meg a közvéleményben, nyilvános megnyilatkozásai a járvány elleni küzdelem körében - a felperes téves álláspontjával szemben - közszereplésnek minősülnek. A perben személyiségi jogi igényt érvényesítő jogi személy felperes esetében a „közszereplő” fogalom közvetlenül nem értelmezhető, az intézményt megjelenítő személyeken keresztül azonban a felperes tevékenysége is a közszereplővel azonos megítélés alá esik, amennyiben tevékenysége közügyet érint. Ezért Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a közvélemény számára a közfelfogás szerint a felperes a járvány elleni védekezés egyik központi szereplője volt, ezt a kormányzati kommunikáció is ilyen módon jelenítette meg, függetlenül attól, hogy a szakmai szabályok szerint az oltóanyagok engedélyezése az akkor önállóan létező OGYEI feladata volt.

[30] Fontosnak tartja a Kúria annak rögzítését, hogy a felperes ugyan jogi személyként közvetlenül nem minősülhet közéleti szereplőnek, de a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint, mint központi államigazgatási szerv, a véleménynyilvánítás lehetőségét, illetve korlátait illetően a közéleti szereplővel azonos elbírálás alá esik. Ennek megfelelően kell megítélni azt, hogy melyek a szabad véleménynyilvánítás lehetőségei a felperes tevékenységével kapcsolatban.

[31] A felülvizsgálati érvelés szerint az eljáró bíróságok tévesen értékelték az Alkotmánybíróságnak a tényállítások és a véleménynyilvánítás elhatárolására, valamint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog lehetséges korlátaira vonatkozó állásfoglalásait, határozatait. A felperes ebben a körben arra helyezte a hangsúlyt, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog sem korlátlan, annak jogi védelme a valótlan tényállításokra nem terjed ki.

[32] Az Alkotmánybíróság irányadónak tekintett 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában rögzítette, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Amennyiben a körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Az ilyen közlés ugyanis a közhatalom, és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája, amely egy plurális alapokra épülő társadalom demokratikus és nyílt működéséhez nélkülözhetetlen követelmény {Indokolás [39]}.

[33] Az Alkotmánybíróság ugyanezen határozata foglalkozik érdemben a tényállítások és a vélemények elhatárolásával. Ennek körében rögzíti, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető, és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhatnak. A véleménysszabadság határa az, hogy nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső közlésekkel kapcsolatban, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó, vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {Indokolás [40]}.

[34] A PK 12. számú állásfoglalás szerint az igény elbírálásánál a közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személynek megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja (II. és III. pont).

[35] Mindezek figyelembevételével megállapította a Kúria, hogy az 1. közleményben a másodfokú bíróság helyesen értékelte úgy, hogy tényállításként kizárólag a feljelentés tényére vonatkozó közlés értékelhető, amely megfelel a valóságnak. A közlemény további közlései pedig egyértelműen a szerző közügyben, az oltóanyagok engedélyezése körében kifejtett értékítéletét, véleményét tükrözik. Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában rögzítette, hogy a közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {Indokolás [48]-[49]-[50]}.

[36] A véleménynyilvánításhoz való jog alapvetően a vélemény kinyilvánításának szabadságát védi, és nem a kifejtett tartalomra vonatkozik. Amikor tehát a bíróság egy-egy kitételt véleményként értékel, nem annak helytállóságáról foglal állást, mert az nem a

feladata. Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtett álláspontját más határozataiban is megerősítette.

[37] A 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat indokolása kifejtette azt is, hogy a közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára. Ennek az értékelésnek a szemléletét az határozza meg, hogy a közügyek demokratikus vitája során a vita érintettjei a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok, akik tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel. A megítélésnél tehát figyelemmel kell lenni az ügy valamennyi körülményére {Indokolás [38]}. Az Alkotmánybíróság a 3111/2022. (III. 23.) határozatában pedig azt is a mérlegelendő szempontok körébe vonta, hogy az érintettnek módjában állt-e a közlésre reagálni, cáfolni a személyére tett kijelentéseket {Indokolás [41]}. A jelen esetben erre a felperesnek lehetősége volt, az alperes közléseit rágalomnak minősítve 2022. január 7-én sajtóközleményt adott ki.

[38] Mindezekre figyelemmel helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az 1. közleményben a politikus alperes személyes véleményét fejezte ki, amely nem alkalmas a jóhírnév megsértésének megállapítására. A közügyben kifejtett vélemény pedig a szabad véleménynyilvánítás jogilag megengedett keretei között lehet éles, provokatív tartalmú is.

[39] Az alperes 2. közleménye tekintetében is az volt megállapítható, hogy abban az alperes egyrészt a felperesnek az 1. közleményre történő reagálásáról formált véleményt, másrészt pedig a közlekedés biztonságát súlyos szabálytalanságokkal fenyegető buszsofőr példájával az általa észlelni vélt veszély súlyosságáról fejtette ki az álláspontját, amely ugyancsak a szabad véleménynyilvánítás - közszereplővel azonos megítélés alá eső közintézmény vonatkozásában is - megengedett határai között maradt. A közlés nem tartalmazott arra vonatkozó tényállítást, hogy a felperesnél konkrét jogszabálysértést követtek el. Az alperes megjelölte, hogy a korábban birtokába jutott adatokra, korábbi adatigénylés során kiadott dokumentumokra alapozta a véleményét. A fent kifejtettek értelmében pedig a bíróság a vélemény megalapozottságáról nem foglalhat állást.

[40] A felperes alaptalanul kifogásolta az országos tisztifőorvos képmásának felhasználását. A Ptk. 2:54. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat személyesen kell érvényesíteni. Ezért a jogi személy felperes az érintett természetes személy helyett igényt nem érvényesíthet és nem járhat el.

[41] A kifejtettetekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[42] 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdés, 2:44. §, 2:45. § (2) bekezdés
PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[43] Egy közintézmény a közfeladatának ellátása körében végzett tevékenységét ért kritikát a közéleti szereplőhöz hasonló módon tűrni köteles. A közéleti vita keretében kifejtett vélemény akár erőteljes, provokatív tartalmú is lehet.

Záró rész

[44] A felperes neve az eljárás során a 333/2023 (VII.20) Korm. rendelet 18. §-a alapján 2023. augusztus 1-jei hatállyal - az OGYÉI beolvadására tekintettel - Nemzeti Népegészségügyi Központ elnevezésről Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központra változott.

[45] A felülvizsgálati eljárásban pernyertes alperesnek áthárítható költsége nem merült fel.

[46] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesnek az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontján alapuló személyes illetékmentességére figyelemmel az állam viseli.

[47] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a felperes kérelmére a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2023. november 8.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró